

DECIZIE

22 iulie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Oleg Sternioală
Ala Cobăneanu
Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Victor Burduh

examinând recursul declarat de Agenția de Intervenție și Plăți pentru
Agricultură,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Agenția de
Intervenție și Plăți pentru Agricultură împotriva Întreprinderii Mixte „Standard-Vin
Plus” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la rambursarea subvenției
acordate, încasarea dobânzii de întârziere, a penalității și a cheltuielilor de judecată,
împotriva deciziei din 05 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 29 august 2017, Instituția Publică „Agenția de Intervenție și Plăți pentru
Agricultură”, din 19 ianuarie 2019 reorganizată în Agenția de Intervenție și Plăți
pentru Agricultură, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Întreprinderii
Mixte „Standard-Vin Plus” Societate cu Răspundere Limitată solicitând încasarea
subvenției acordate în sumă de 550000 de lei, a dobânzii de întârziere în sumă de
41965, 75 de lei, a penalității în sumă de 8690 de lei și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că, în anul 2014 ÎM „Standard-Vin
Plus” SRL a beneficiat de o subvenție în mărime de 550000 de lei, dosar de
subvenționare nr. 3-P/1404OR536, conform măsurii 3 din Regulamentul privind
modul de utilizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli,
aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 135 din 24 februarie 2014, pentru înființarea
plantației de coacăză neagră „Titania” cu suprafața de 11 ha.

Totodată, a menționat că la 20 martie 2017, în temeiul ordinului nr. 12 din 03
februarie 2017 cu privire la efectuarea inspecțiilor post-achitare, s-a stabilit că
plantația de coacăză subvenționată a fost defrișată. Ca urmare a depistării
iregularităților, pârâtul a fost înștiințat despre încălcări și despre necesitatea
restituirii subvenției acordate, care au fost ignorate, Totodată, s-a declarat
rezoluțiunea contractului de acordare a sprijinului financiar. Or, în pct. 2.1 al
contractului de acordare a subvenției din 10 iunie 2014, încheiat cu ÎM „Standard-
Vin Plus” SRL, sunt indicate obligațiile beneficiarului privind utilizarea conform

destinației a investiției pentru care s-a solicitat acordarea sprijinului financiar, respectarea condițiilor de întreținere a obiectului investiției, neadmiterea înstrăinării sub nici o formă a investiției pentru care s-a acordat sprijin financiar pe un termen de 3 ani de la semnarea contractului, respectarea pe durata contractului a condițiilor de eligibilitate și a criteriilor de evaluare ce au stat la baza autorizării cererii de acordare a sprijinului financiar, informarea autorității contractante în termen de cel mult 10 zile, fără întârziere, despre orice circumstanță ce poate împiedica executarea corespunzătoare a contractului, notificarea autorității contractante despre apariția oricărei modificări.

Conform pct. 4.4 din contract, s-au stabilit condițiile de restituire a subvenției acordate, iar în pct. 4.5, pentru încălcarea pct.4.4, calcularea dobânzii de întârziere în baza art. 585, art.619 Cod civil, precum și penalități în mărime de 0, 01 % din valoarea sprijinului financiar acordat pentru fiecare zi calculată din data comiterii încălcării, conform contractului.

Reclamantul a indicat că prin ordinul de plată nr. 11488 din 12 iunie 2014 a fost transferată la contul ÎM „Standard-Vin Plus” SRL subvenția în mărime de 550 000,00 lei. Conform Anexei nr. 1 la Regulamentul cu privire la modul de evidență a grupului de vârstă și a intrării pe rod a plantațiilor perene, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 705 din 20 octombrie 1995, plantația perenă de coacăză intră deplin pe rod în anul 3 de vegetație, indiferent că are un grad de creștere viguros, mijlociu sau slab. Anexa nr. 1 la Catalogul mijloacelor fixe și activelor nemateriale, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 338 din 21 martie 2003 „Cu privire la aprobarea Catalogului mijloacelor fixe și activelor nemateriale”, durata de exploatare utilă a plantației perene de coacăză este de 7 ani. În această ordine de idei, 1/3 din termenul de exploatare de 7 ani a plantației perene de coacăză, constituie 2 ani și 3 luni. Pârâtul în calitate de beneficiar de subvenție pentru înființarea plantației perene de coacăză nu era în drept să o defrișeze timp de 5 ani și 3 luni de la data semnării contractului, 10 iunie 2014 până la data de 10 septembrie 2019. Or, ÎM „Standard-Vin Plus” SRL a încălcat atât prevederile Regulamentului amintit anterior, cât și prevederile contractuale.

La 13 iunie 2018, Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură a depus cerere de concretizare, solicitând încasarea subvenției acordate în sumă de 550000, 00 de lei, a dobânzii de întârziere în sumă de 84029,45 de lei pentru perioada 29 iunie 2017-13 iunie 2018, a penalității pentru 180 de zile în sumă de 9900, 00 de lei.

Prin hotărârea din 24 octombrie 2018 a Judecătorei Orhei, sediul Central, s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de IP „Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” împotriva ÎM „Standard-Vin Plus” SRL cu privire la rambursarea subvenției, încasarea penalității și a dobânzii de întârziere.

Prin decizia din 05 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, partea introductivă a deciziei motivate corectată prin încheierea din 12 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de IP „Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” și s-a menținut hotărârea din 24 octombrie 2018 a Judecătorei Orhei, sediul Central.

La 13 mai 2019, Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură a declarat recurs împotriva deciziei din 05 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, pronunțarea unei noi hotărâri de încasare de la ÎM „Standard-Vin

Plus” SRL a subvenției în sumă de 550000, 00 de lei, a dobânzii de întârziere în sumă de 162039,04 lei pentru perioada 29 iunie 2017-13 mai 2019, a penalității în sumă de 9900, 00 de lei.

În motivarea recursului s-a invocat că atât decizia instanței de apel, cât și hotărârea primei instanțe, sunt emise cu aplicarea eronată a normelor de drept material și procedural. Aplicarea eronată a cadrului legal se manifestă în primul rând prin tratarea subiectivă a speței, prin ignorarea unor argumente-cheie și combaterea superficială a argumentelor complementare.

Referitor la fișa de control nr. 45 din 20 martie 2017, recurentul a menționat că ambele instanțe conchid că a fost întocmită de Agenție cu derogare de la prevederile pct. 135-139, 143 și 144 din Regulamentul de subvenționare. Or, instanțele își întemeiază concluzia pe următoarele afirmații: în fișă nu este indicată componența grupului de lucru pentru efectuarea inspecției și a controlului pe teren; nu este clar cine a semnat fișa, nefiind indicată funcția semnatarului, prin ce ordin a fost instituit grupul de control; instanțele sunt în imposibilitate de a determina dacă semnatarul a fost investit cu dreptul de a efectua controlul și a întocmi actul de control; fișa nu este semnată de toți membrii grupului de lucru și aprobată de directorul Agenției. Intenționat, instanțele tratează speța prin prisma cadrului legal irelevant. Deși, Agenția a atras atenția asupra anumitor aspecte, instanțele nici nu s-au expus asupra lor sau, dacă s-au referit tangențial, argumentarea este una superficială. Or, cadrul legal existent nu obligă Agenția să efectueze controale postachitare în grupuri de lucru. În acest sens, urmau a fi reținute ca relevante prevederile pct. 138 subpct. 3) din Regulamentul de subvenționare conform cărora inspecțiile postachitare reprezintă procedura de verificare, pentru o perioadă de până la 3 ani, a respectării de către beneficiarul de subvenții a angajamentelor contractuale asumate. Regulamentul nu stabilește expres numărul persoanelor care vor efectua nemijlocit inspecția post-achitare și respectiv controlul poate fi efectuat de mai multe persoane sau de o singură persoană. Din conținutul pct. 138 se decuce că inspecțiile se efectuează de către angajații secțiilor/serviciilor teritoriale cu suportul Direcției inspecții și control pe teren a Agenției. În speță, controlul post-achitare a fost efectuat de Valerian Corobca, care la acel moment ocupa funcția de Șef al Secției Teritoriale Orhei, care a și semnat fișa de control nr. 45 din 20 martie 2017. În această ordine de idei, a atenționat că în ședințele de judecată, prima instanță nu a pus la îndoială autenticitatea fișei de control nr. 45 din 20 martie 2017, nu a pus la îndoială împuternicirile acordate lui Valerian Corobca de a efectua inspecția și nici identitatea acestuia, deși, dacă nu i-au fost clare aceste momente, instanța urma să excludă orice dubiu. În apel, pentru a combate concluziile eronate ale primei instanțe, a anexat suplimentar: -ordinul directorului nr. 12 din 03 februarie 2017, conform căruia s-a pus în sarcina șefilor subdiviziunilor teritoriale să asigure efectuarea inspecțiilor post-achitare, conform listei aprobate prin acelaș Ordin (poziția 54 din listă); -ordinul directorului nr. 03P din 05 ianuarie 2016, prin care Valerian Corobca a fost numit în funcția de șef interimar al Secției Teritoriale Orhei. Însă instanța de apel a refuzat să rețină aceste probe la soluționarea litigiului, prin ce le-a îngăduit dreptul de a fi auziți și, în consecință, dreptul la o justiție echitabilă.

Recurentul a opinat că instanța de apel neîntemeiat a ignorat probele anexate, și, împreună cu instanța de fond, au dat o apreciere arbitrară a circumstanțelor cauzei deoarece atât în cererea de chemare în judecată, cât și în cea de concretizare au

indicat expres că s-a efectuat inspecția în temeiul ordinului nr. 12 din 03 februarie 2017, care nu a fost contestat de către intimat. În cadrul ședințelor de judecată nu a solicitat prezentarea acestuia pentru a fi anexat la dosar, motiv pentru care prezentarea acestuia în instanța de apel nu contravine normelor legale, inclusiv în contextul anexării la dosar a ordinului nr. 03P din 05 ianuarie 2016, prin care Valerian Corobca a fost numit în funcția de șef interimar al Secției Teritoriale Orhei și care atestă faptul că acesta este angajat al Agenției cu împuterniciri corespunzătoare. Într-o abordare obiectivă și echidistantă, în cazul în care avea dubii referitoare la împuterniciri (temeiul inspecției) și autenticitatea fișei de control nr. 45, anume instanța de fond urma să excludă inadvertența invocată în condițiile în care ordinul nr. 12/2017 nu a fost contestat și nu s-au formulat obiecții în ședințele de examinare a cauzei. În afară de Ordinul nr. 12 din 03 februarie 2017, împuternicirile lui Valerian Corobca urmau a fi apreciate prin prisma pct. 138, care îi stabilește expres dreptul de a efectua inspecții.

În ceea ce vizează aserțiunea instanței de apel precum că, în condițiile în care fișa de control nu este semnată de un grup de lucru, ci doar de un funcționar, această fișă urmează a fi considerată nulă, recurentul a reiterat superficialitatea cu care a fost examinată speța. Astfel, în contextul prevederilor pct. 138 din Regulament, este suficient ca inspecția post-achitare să fie efectuată doar de o persoană. Respectiv concluzia instanței referitoare la nulitatea fișei de control din motiv că nu e semnată de un grup de lucru este una forțată și nu este indicată o normă legală pe care se întemeiază.

De asemenea, a indicat că instanța de apel a menționat despre lipsa în fișa de control a informației cu privire la măsura accesată și descrierea succintă a proiectului, obiectul inspecției, rezultatul inspecției etc. În acest context, a arătat că prin ordinul nr. 12 din 03 februarie 2017, conform pct. 1 subpct. 1) a fost aprobată fișa-model privind efectuarea inspecțiilor post-achitare. Funcționarul Valerian Corobca a completat anume acest model, în strictă conformitate. În acest model se indică codul dosarului, care conține în sine și codul măsurii accesate „3-P”. La fel, din fișă rezultă cert că obiectul inspectat este o plantație de coacăză, precum și concluzia funcționarului cu privire la utilizarea neconformă a investiției și defrișarea plantației. Totodată, a remarcat că modelul fișei de control a fost aprobat de directorul Agenției, deoarece la momentul efectuării inspecției nu exista un model aprobat de ministrul agriculturii și industriei alimentare așa cum prevede pct. 139 din Regulamentul de subvenționare invocat de instanțe. În condițiile în care acest model nu era aprobat de ministrul agriculturii și industriei alimentare, directorul Agenției este responsabil de asigurarea executării legilor. Această atribuție este stipulată expres în pct. 13 lit. e) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 60/2010, în vigoare la momentul emiterii ordinului nr. 12 din 03 februarie 2017. Astfel, modelul fișei de control și, nemijlocit, fișa de control nr. 45 are un caracter perfect legal.

Recurentul a precizat că în hotărârea instanței de fond s-a invocat faptul că fișa de control nr. 45 nu a fost adusă la cunoștința intimatului, fiindu-i încălcat astfel dreptul la apărare și egalitatea armelor. Având în vedere că au fost prezentate argumentele de rigoare referitoare la acest aspect, iar instanța de apel a preluat afirmația instanței de fond, consideră că nu au fost auziți nici în acest caz. Or, după

efectuarea inspecției, fișa de control nr. 45 din 20 martie 2017 a fost remisă conducerii Agenției. În baza acestei fișe de control a fost formulată scrisoarea nr. 104/07 din 29 iunie 2017, la care a fost și anexată o copie a fișei, fiind expediată cu aviz recomandat și recepționată la 11 iulie 2017, prin care intimatul a fost informat cu privire la încălcările constatate și a fost somat să restituie subvenția acordată. Prin scrisoarea de răspuns nr. 46 din 03 august 2017, intimatul a comunicat că nu este de acord cu pretențiile înaintate, deoarece plantația perenă de coacăză a fost exploatată până în aprilie 2017, când s-a decis casarea și defrișarea acesteia, întrucât exploatarea în continuare a plantației era imposibilă din cauza uscării acesteia în totalitate, fiind în prezența unei forțe majore. Tot în răspuns, intimatul a indicat că în somație este indicat că se anexează o copie a fișei de control nr. 45 din 20 martie 2017, dar, de fapt, această fișă nu a fost anexată. Chiar dacă este în imposibilitate de a proba faptul că odată cu scrisoarea a fost expediată și o copie a fișei de control, a menționat că rezultatele inspecției consemnate în fișă au fost expuse în conținutul somației în alineatul 4. Astfel, intimatului i s-a comunicat și conținutul fișei respective și i s-a acordat posibilitatea de a obiecta, de a prezenta explicații.

Recurentul a menționat că subiectivismul instanțelor ierarhic inferioare s-a manifestat prin standardele duble pe care acestea le aplică la examinarea cauzei, în condițiile în care arată că fișa de control nr. 45 este ilegală, însă totodată cu referire la o pretinsă împrejurare de forță majoră, își argumentează poziția prin alte fișe de control, care sunt reținute fără dubii la autenticitatea acestora. O asemenea abordare sugerează atitudinea părtinitoare a instanței de apel.

În ceea ce privește perioada obligatorie de menținere a condițiilor de eligibilitate și termenul de exploatare al plantației de coacăză, recurentul a declarat că instanța de apel a concluzionat că intimatul era obligat să nu defrișeze plantația, adică să mențină acest criteriu de eligibilitate doar o perioadă de 2 ani și 4 luni, pe care a calculat-o din luna decembrie 2013, atunci când a fost înființată plantația de coacăză. Respectiva concluzie este formulată prin distorsionarea prevederilor Regulamentului cu privire la modul de evidență a grupurilor de vârstă a intrării pe rod a plantațiilor perene, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 705/1995, a prevederilor Anexei nr. 1 la Catalogul mijloacelor fixe și activelor nemateriale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 338/2003, precum și cu ignorarea pct. 2.1.3 coroborat cu pct. 2.1.6 din Contractul de acordare a sprijinului financiar nr. 536 din 10 iunie 2014 și cu ignorarea prevederilor pct. 9, subpct. 5) coroborate cu prevederile pct. 37 din Regulamentul de subvenționare. Astfel, instanța de apel a aplicat eronat prevederile actelor normative invocate, fără a intra în esența lor și în afara speței; a omis să aplice prevederile exprese ale contractului și ale Regulamentului de subvenționare. Întâi de toate, prin prisma pct. 2.1.3, coroborat cu pct. 2.1.6 din contract, instanța de apel era obligată să califice faptul defrișării plantației de coacăză ca o încălcare a criteriilor de eligibilitate care au stat la baza acordării subvențiilor. Aceasta este cea mai evidentă și cea mai simplă concluzie care urma a fi avută în vedere de instanța de apel. Or, conform pct. 2.1.3 din contract, intimatul era obligat să nu admită înstrăinarea investiției pentru o perioadă de cel puțin 3 ani din momentul semnării acestuia. Deși, pct. 2.1.3 nu indică despre defrișare, ci despre înstrăinare, totuși se reliefează un termen minim de acțiune al contractului - 3 ani din momentul semnării. Concomitent, pct. 2.1.6 obligă intimatul să respecte pe toată durata contractului condițiile de eligibilitate care au stat la baza acordării subvenției.

În așa circumstanțe, nu este clar de ce instanța de judecată a considerat că intimatul era legat de respectarea clauzelor contractuale doar 2 ani și 4 luni. La fel, apar întrebări când instanța calculează acest termen de la data înființării plantației - decembrie 2013, dar nu de la data încheierii contractului – 10 iunie 2014, Or, pct. 2.1.3 din contract, dar și pct. 37 din Regulamentul de subvenționare, prevede clar că termenul se calculează din momentul încheierii contractului, nu din momentul înființării plantației. Prin prisma pct. 9, subpct. 5) coroborat cu pct. 37⁶ din Regulamentul de subvenționare, rezultă că intimatul prin defrișarea plantației a încălcat cel puțin un criteriu de eligibilitate în interiorul perioadei de 1/3 din termenul de exploatare a plantației, care se calculează de la data semnării contractului. În al doilea rând, este de neînțeles de ce în poziția instanței de apel există: prevederea din Hotărârea Guvernului nr. 705/1995, care stabilește că plantația de coacăză intră deplin pe rod în anul 3 de vegetație; prevederea din Hotărârea Guvernului nr. 338/2003 care stabilește că termenul de exploatare utilă a plantației de coacăză este de 7 ani, dar când calculează termenul înăuntrul căruia intimatul nu avea dreptul să defrișeze plantația, se ia în calcul doar termenul de exploatare utilă de 7 ani. Respectiv, de aici instanța și face calculele greșite: $1/3$ din 7 ani = 2 ani și 4 luni. De asemenea, nu este clar sensul invocării termenului de intrare pe rod (3 ani), pentru ca mai apoi acesta să nu fie luat în calcul. Conform Anexei nr. 1 la Regulamentul cu privire la modul de evidență a grupurilor de vârstă și a intrării pe rod a plantațiilor perene, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 705/1995, plantația perenă de coacăză intră deplin pe rod în anul 3 de vegetație. Conform poziției nr. 18000006001 din Anexa nr. 1 la Catalogul mijloacelor fixe și activelor nemateriale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 338/2003, durata de exploatare utilă a plantației perene de coacăză este de 7 ani. Conform pct. 7 din Catalogul mijloacelor fixe și activelor nemateriale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 338/2003, durata de funcționare utilă este definită ca fiind durata de utilizare, în ani, a activului respectiv, în decursul căreia în rezultatul exploatării activului se obține avantaj economic. În speță, în opinia recurentului, instanța de apel eronat a pus semnul echivalenței între noțiunile „termen de exploatare” și „termen de exploatare utilă”, deoarece sunt diferite și primul începe să curgă din momentul în care plantația a intrat deplin pe rod și aduce beneficii economice, adică după 2 ani compleți sau, altfel spus, în anul 3 de vegetație. Cei 7 ani din care instanța calculează $1/3$, încep să curgă după 2 ani compleți de vegetație. Astfel, instanța de apel greșit nu adaugă la termenul exploatării utile -7 ani, perioada de 2 ani după care coacăza intră deplin pe rod, pentru a afla termenul total de exploatare. Această operațiune era necesară pentru a se afla termenul de exploatare al plantației, care constituie 9 ani, și în nici un caz 7 ani. În acest sens, și Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului al Republicii Moldova, în calitatea sa de organ de politici și autor al proiectelor de acte normative în domeniul subvenționării, în scrisoarea nr. 01/01-468 din 02 februarie 2018 a opinat că termenul de exploatare al unei plantații de coacăză este de 9 ani.

Suplimentar, a afirmat că din poziția instanței se deduce că pot fi subvenționate niște plantații care, fără a intra în rod, fără a aduce beneficii, fără a fi atinse obiectivele subvenționării, pot fi defrișate. Deci, instanța nu apreciază circumstanțele cauzei conform actelor normative, ci într-un mod ilegal. Dimpotrivă, după cum rezultă și din obiectivele stabilite de Regulament, subvenția a fost acordată

pârâtului pentru ca acesta să obțină profit din investiția făcută. Astfel, a concluzionat că instanța de apel eronat a aplicat cadrul normativ, eronat a calculat termenul de exploatare al plantației, eronat a stabilit că termenul de 1/3 din durata de exploatare a plantației începe să curgă de la data înființării acesteia- decembrie 2013, dar nu din data încheierii contractului de acordare a sprijinului financiar -iunie 2014.

Cu referire la forța majoră invocată de intimat și reținută de instanțele ierarhic inferioare, recurentul a indicat că în fața ambelor instanțe a pledat că intimatul nu a demonstrat circumstanțele de forță majoră în condițiile stabilite de cadrul normativ relevant. Din acest motiv, forța majoră invocată de intimat trebuia să fie apreciată critic de către instanțe. Referitor la acest aspect prima instanță se expune tangențial, iar instanța de apel motivează ilegal și neîntemeiat această împrejurare. Instanța de apel consideră că forța majoră este probată prin două acte de inspecție ale Agenției din 16 iulie și 11 august 2014 în care se constată că o parte din plantația de coacăză este uscată din cauza condițiilor climaterice și din cauza defectării sistemului de irigare. De asemenea, instanța s-a bazat pe concluzia Comisiei de casare expusă în Actul de casare din 18 aprilie 2017 și a mai argumentat că Regulamentul de subvenționare nu obligă beneficiarul de subvenții să probeze forța majoră printr-un certificat anume. Or, conform legislației, forța majoră se probează printr-un certificat eliberat de Camera de Comerț și Industrie, dar nu prin constatările funcționarilor din cadrul Agenției, care nu au competență legală în acest sens. Dacă instanța a făcut referire la aceste acte, atunci a omis să remarce cu privire la defectarea sistemului de irigare, or, funcționarea sistemului de irigare și menținerea plantației în mod corespunzător este responsabilitatea intimatului. Instanțele urmau să constate că intimatul nu a depus toată diligența pentru a întreține obiectul subvenționat în conformitate cu cele mai bune practici.

Referitor la forța majoră care se încearcă a fi demonstrată prin concluzia comisiei de casare a plantației, recurentul a menționat că în scrisoarea nr. 46 din 03 august 2017, intimatul a indicat că plantația perenă de coacăză a fost exploatată până în aprilie 2017, când s-a decis casarea și defrișarea acesteia, deoarece exploatarea în continuare a plantației era imposibilă din cauza uscării acesteia în totalitate, fiind în prezența unei forțe majore. Or, acest motiv este unul declarativ, deoarece nu a prezentat nici Agenției, nici instanței de judecată vreun certificat de forță majoră eliberat în modul stabilit de legislație, care ar stabili legătura causală dintre condițiile climaterice nefavorabile invocate și uscarea plantației. Conform art. 4 alin. (1) lit. g) din Legea nr. 393/1999 cu privire la Camera de Comerț și Industrie, aceasta stabilește și confirmă evenimentele de forță majoră în relațiile dintre subiecții activității de întreprinzător. Eliberarea unui astfel de certificat se efectuează în condițiile Regulamentului privind eliberarea certificatului ce atestă evenimentul de forță majoră, aprobat prin decizia nr. 16/4 din 21 decembrie 2004 a Biroului Executiv a Camerei de Comerț și Industrie. Or, făcând trimitere la împrejurări de forță majoră, intimatul are la bază concluzia comisiei expusă în Actul de casare din 18 aprilie 2017, care este una pur subiectivă și nu are nicio valoare juridică or profesională. În actul de casare nu se face nicio trimitere la vreun certificat de forță majoră, concluzii ale unor specialiști în domeniul horticola, care ar conferi un caracter obiectiv și veridic concluziilor comisiei. De aceea, este evident că membrii comisiei de casare nu puteau să iasă în teren în luna aprilie 2017 și să aprecieze că plantația s-a uscat din cauza unor condiții climaterice care s-au produs cu 3 ani în urmă.

Totodată, conform pct. 2.1.2 din contract, intimatul trebuia să respecte tehnologiile de cultivare și întreținere a obiectului investiției. Astfel, argumentul intimatului privind defrișarea plantației din cauza unei secete sau a unui îngheț care nu au fost probate corespunzător, prin certificate de forță majoră, nu putea fi reținut de către instanțe. Acesta este un motiv inadmisibil, deoarece intimatul urma să folosească subvențiile primite pentru întreținerea corectă a plantației, să întreprindă măsuri de irigare pentru a nu admite uscarea acesteia, să repare plantația cu material săditor de categorii biologice superioare, conforme standardelor. Din circumstanțele cauzei, rezultă că intimatul a folosit subvențiile în alte scopuri decât acelea pentru care erau destinate. Suplimentar se confirmă că intimatul a încălcat clauza 2.1.6 din contract, în temeiul căreia era obligată să respecte pe toată durata contractului, condițiile de eligibilitate și criteriile de evaluare care au stat la baza autorizării cererii de acordare a sprijinului financiar.

Recurentul a evidențiat că prin acțiunea înaintată, problemele deferite instanțelor erau următoarele: -utilizarea materialului săditor neconform la înființarea plantației, constatată de Grupul de lucru profesionist din cadrul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare - constituie sau nu încălcarea a pct. 26, subpct. 3) din Regulamentul de subvenționare? - încălcarea gravă a tehnologiilor de înființare și întreținere a plantației intimatului, constatată de Grupul de lucru profesionist din cadrul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare al Republicii Moldova - constituie sau nu încălcarea a prevederilor pct. 134 din Regulamentul de subvenționare și pct. 2.1.2 și 2.1.6 din Contractul de acordare a sprijinului financiar? - defrișarea plantației înăuntrul perioadei de acțiune a Contractului, prin prisma pct. 37 din Regulamentul de subvenționare și pct. 4.4 din Contract de acordare a sprijinului financiar - constituie sau nu temei de returnare a subvenției recepționate? - intimatul a întreținut sau nu obiectul investiției în conformitate cu cele mai bune practici în domeniul vizat? -intimatul a atins sau nu obiectivele subvenționării prevăzute de pct. 5, 6, 25 și 26⁸ din Regulamentul de subvenționare? -intimatul a notificat sau nu Agenția despre circumstanțele ce împiedică executarea corespunzătoare a contractului conform pct. 2.1.7 din contract?

Din deciziile instanțelor ierarhic inferioare, recurentul a declarat că se conturează ideea că nu au fost demonstrate pretențiile prin probe pertinente și utile. Totodată, instanțele au omis faptul că litigiul nu este unul de contencios administrativ. Astfel, fiecare parte urmează să-și demonstreze afirmațiile, iar în materialele dosarului nu este nici document care să combată cele invocate de Agenție. Pe de o parte, intimatul, prin prisma art. 118 din Codul de procedură civilă, nu a demonstrat că a menținut criteriile de eligibilitate și că nu a defrișat plantația înăuntrul termenului de acțiune a contractului, nu a demonstrat că nu a încălcat condițiile de întreținere a plantației, nu a demonstrat dacă au fost sau nu obținute beneficii din această plantație, dacă s-au atins obiectivele subvenționării etc. Pe de altă parte, argumentele invocate de Agenție au o consecvență logică: - în vara anului 2015, grupul de lucru ministerial, compus inclusiv, din specialiști în domeniul horticola, a constatat că intimatul a încălcat grav tehnologiile de înființare și întreținere a plantației. Constatările respective au fost expuse în Nota informativă a grupului de lucru cu referință la executarea ordinului nr. 130 din 25 iunie 2015; la 20 martie 2017, de către Agenție a fost efectuată o inspecție postachitare la plantația

intimatului și s-a constatat că plantație nu mai există, adică este defrișată. A observat că pe lângă toate aspectele, este demonstrată și legătura cauzală privind defrișarea plantației. Plantația s-a uscat, iar apoi defrișată, deoarece intimatul a încălcat grav tehnologiile de înființare și întreținere a acesteia.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 05 martie 2019, iar Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură a declarat recurs la 13 mai 2019.

Materialele cauzei atestă expedierea către participanții la proces a copiei deciziei contestate prin scrisoarea de însoțire din 11 aprilie 2019 (Vol.I, f.d.237). Din textul recursului se distinge că recurentul a luat cunoștință de decizie la 19 aprilie 2019 (Vol.II, f.d.3, 31). Astfel, recursul declarat la 13 mai 2019, este în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 03 iulie 2019 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea litigiului dedus judecătii, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură și va casa integral decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere parțială a cererii de chemare în judecată, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Art. 432 alin.(2) Cod de procedură civilă statuează că se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; c) a interpretat în mod eronat legea.

În conformitate cu art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar

în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Materialele cauzei atestă, fapt, în esență, constatat și de instanțele ierarhic inferioare, că la 10 iunie 2014 între Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură și ÎM „Standard-Vin Plus” SRL a fost încheiat contractul de acordare a sprijinului financiar nr. 536, măsura 3, stimularea investițiilor pentru înființarea plantațiilor multianuale supuse casării și promovarea producției vitivinicole (Vol.I, f.d.14-16).

Astfel, obiectul contractului de acordare a sprijinului financiar nr. 536 din 10 iunie 2014, conform pct. 1.1, reprezintă acordarea de către autoritatea contractantă a sprijinului financiar nerambursabil, cu titlu de compensare a cheltuielilor suportate de beneficiar la înființarea plantațiilor multianuale, iar beneficiarul acceptă sprijinul financiar și se obligă să respecte tehnologiile de cultivare și întreținere a acesteia, cât și să nu înstrăineze, caseze sau să defrișeze, precum și să abandoneze activitatea în sistemul agriculturii ecologice, în perioadele de timp stabilite, din momentul semnării contractului.

Conform pct. 3.1 valoarea totală eligibilă a proiectului este de 1363730 de lei, iar conform pct. 3.2 autoritatea contractantă s-a obligată să acorde sprijin financiar în sumă de 550000,00 de lei, în conformitate cu prevederile Regulamentului și contractului (Vol.I, f.d.15).

Astfel, la 12 iunie 2014 conform ordinului de plată nr. 11488, reclamantul a transferat la contul ÎM „Standard-Vin Plus” SRL suma de 50000, 00 de lei, „transferuri capitale pentru susținerea pomiculturii” (Vol.I, f.d.17).

Or, pârâtul a beneficiat, în baza contractului menționat anterior, de o subvenție în sumă de 550000 de lei, conform măsurii 3 din Regulament, pentru înființarea unei plantații de coacăză neagră „Titania”.

Aici Colegiul precizează că pct. 1 din Regulamentul privind modul de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli, Anexa 1, la Hotărârea Guvernului RM cu privire la modul de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli nr. 135 din 24 februarie 2014, în pct. 1 stipulează că regulamentul privind modul de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli (în continuare – Regulament) stabilește măsurile de sprijin din mijloacele fondului de subvenționare a producătorilor agricoli, precum și modul de administrare a fondului în vederea asigurării și garantării corectitudinii de alocare a mijloacelor, inclusiv condițiile obligatorii necesare pentru obținerea mijloacelor, criteriile de eligibilitate a beneficiarilor, cuantumul sprijinului financiar alocat, modalitățile de autorizare, executare, contabilizare a plăților, precum și de control asupra eficienței de utilizare a sprijinului financiar acordat.

Revenind la subvenția acordată în baza contractului sus-menționat, conform măsurii 3, Colegiul accentuează că aceasta se referă la „stimularea investițiilor pentru înființarea plantațiilor multianuale, inclusiv sisteme antiîngheț și instalații antigrindină, defrișarea plantațiilor multianuale supuse casării și promovarea producției vitivinicole”.

Or, sprijinul este acordat pentru înființarea plantațiilor pomicole și viticole, de culturi nucifere (cu excepția plantațiilor de nuci de tip silvic, celor de aliniament,

precum și a fâșiilor de protecție), de arbuști fructiferi și de căpșun, plantațiilor de culturi aromatice, cu soiuri înscrise în Catalogul soiurilor de plante al Republicii Moldova, înființate începând cu toamna anului 2013, conform actului de înființare a plantației, și în privința cărora nu au fost depuse, până la 1 noiembrie 2013, cereri de obținere a subvenției, pentru casarea și defrișarea plantațiilor multianuale, efectuate începând cu 1 ianuarie 2013, casate în baza actelor legislative și normative în vigoare, precum și pentru instalarea în plantațiile multianuale a sistemelor antiîngheț și instalațiilor antigrindină, date în exploatare începând cu 1 noiembrie 2013.

Pct. 134 din Regulament prevede că producătorii agricoli, solicitanți și beneficiari de subvenții, sânt responsabili de respectarea conformă a criteriilor de eligibilitate, precum și de îndeplinirea tuturor obligațiilor ce rezultă din prevederile contractului de acordare a sprijinului financiar.

La 20 martie 2017, în temeiul ordinului reclamantului nr. 12 din 03 februarie 2017 cu privire la efectuarea inspecțiilor post-achitare, reprezentanții secției teritoriale Orhei, s-au deplasat la fața locului în scopul verificării respectării prevederilor contractuale, menținerii criteriilor de eligibilitate, utilizarea după destinație a obiectelor investiției, unde și au constatat că plantația de coacăză subvenționată a fost defrișată.

Or, conform pct. 135 din același Regulament, supravegherea respectării de către producătorii agricoli a cerințelor specificate la punctul 134 din prezentul Regulament se asigură de Agenție prin: 1) efectuarea controlului asupra veridicității documentelor prezentate; 2) efectuarea verificărilor pe teren ale obiectelor investiției declarate în cererea de sprijin în vederea constatării realizării ei, conform condițiilor de eligibilitate; 3) monitorizarea periodică asupra respectării angajamentelor contractuale între beneficiarii de subvenții și Agenție; 4) neadmiterea obținerii nejustificate a subvențiilor de către producătorii agricoli; 5) depistarea, înlăturarea și, după caz, mediatizarea cazurilor de fraudare admise de către solicitanții/beneficiarii de subvenții în vederea obținerii de sprijin financiar.

Concomitent pct. 138 subpct. 3) din Regulament stipulează că procedura de inspecție și verificare include inspecțiile postachitare care reprezintă procedura de verificare, pentru o perioadă de până la 3 ani, a respectării de către beneficiarul de subvenții a angajamentelor contractuale asumate.

Prin reclamația nr. 104/07 din 29 iunie 2017, expediată în adresa ÎM „Standard-Vin Plus” SRL, Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, a declarat rezoluțiunea contractului de acordare a sprijinului financiar nr. 536 din 10 iunie 2014 și a solicitat restituirea integrală a subvenției acordate în mărime de 550000, 00 de lei, precum și a dobânzii de întârziere și a penalității conform prevederilor legale și contractuale, în termen de 10 zile de la data primirii notificării (Vol.I, f.d.10-12).

Astfel, prin pretențiile formulate împotriva ÎM „Standard-Vin Plus” SRL, în cererea de chemare în judecată depusă la 29 august 2017, concretizate ulterior, Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură a solicitat încasarea subvenției acordate în sumă de 550000, 00 de lei, a dobânzii de întârziere în sumă de 84029,45 de lei pentru perioada 29 iunie 2017-13 iunie 2018, a penalității pentru 180 de zile în sumă de 9900, 00 de lei (Vol.I, f.d.2-6, 87-91).

Prin hotărârea din 24 octombrie 2018 a Judecătoriei Orhei, sediul Central, menținută prin decizia din 05 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău drept urmare a respingerii apelului declarat de IP „Agenția de Intervenție și Plăți pentru

Agricultură”, s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de IP „Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” împotriva ÎM „Standard-Vin Plus” SRL cu privire la rambursarea subvenției acordate, încasarea dobânzii de întârziere, a penalității (Vol.I, f.d.124, 134-137, 219-236).

Colegiul relevă că instanțele ierarhic inferioare prin interpretarea eronată a normelor de drept material în raport cu circumstanțele cauzei au concluzionat asupra netemeinicii acțiunii înaintate, prin ce se impune casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri de admitere parțială a acțiunii.

Or, prima instanță cu referire la prevederile art.117 alin.(1)-(3), art.118 alin.(1), (3), (5), art. 121, art.122 alin.(1)-(3), art.130 Cod de procedură civilă, a conchis prin prisma materialului probant prezentat de reclamant în susținerea poziției sale, că nu au fost probate circumstanțele de fapt invocate în susținerea acțiunii, în condițiile în care nu au fost prezentate probe concludente, pertinente și utile, care să demonstreze defrișarea plantației de coacăză și lipsa temeiului defrișării acesteia în special, limitându-se în acest sens la simple declarații,

Totodată, prin prisma prevederilor pct.135, pct.136, pct. 137, pct. 138, pct.139, pct.143, pct.144 din Regulamentul privind modul de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli, prima instanță a punctat că nu a fost prezentat un act de control care să corespundă rigorilor regulamentului, iar fișa de control nu ar conține componența grupului, iar semnătura aplicată în fișa de control nu este clar cine a efectuat-o, nu este indicată funcția semnatarului, ordinul prin care a fost constituit grupul de control, ceea ce a dus la imposibilitatea determinării de către instanță dacă semnatarul era în drept de a efectua controlul și întocmi actul de control, or, actul urma a fi semnat de toți membrii grupului și aprobat de directorul Agenției. La fel, a indicat la lipsa probelor ce ar confirma înștiințarea pârâtului despre întocmirea actului de control, expedierea fișelor de control pentru cunoștință, cu acordarea posibilității pârâtului de a-și expune poziția.

Instanța de apel menținând poziția primei instanțe, prin prisma motivului reclamantului precum că pârâtul a defrișat plantația de coacăză înainte de expirarea cel puțin 1/3 din termenul de exploatare a plantației, a reținut că plantația a fost defrișată în anul 2017, însă aceasta fiind înființată în decembrie 2013 nu putea fi defrișată până în luna aprilie 2016 și respectiv pârâtul nu a încălcat prevederile legale în acest sens.

În susținerea soluției referitor la casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri de admitere parțială a acțiunii, Colegiul notează că pct. 37 din Regulamentul privind modul de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli, stipulează că beneficiarul de subvenții destinate înființării plantațiilor pomicole, nucifere, viticole, de arbuști fructiferi și căpșun, inclusiv pentru sistemele antiîngheț și instalațiile antigrindină nu este în drept să le înstrăineze, să le caseze sau să le defrișeze, precum și nici să abandoneze activitatea în sistemul agriculturii ecologice, înainte de expirarea a cel puțin 1/3 din termenul de exploatare a plantației, de la data semnării contractului de acordare a sprijinului financiar, cu excepția cazurilor de forță majoră. În caz contrar, beneficiarul este obligat să restituie suma subvenției.

Concomitent Colegiul consideră necesar de a evoca unele obligații ale beneficiarului, inserate în pct. 2.1 din contractul de acordare a sprijinului financiar

nr. 536 din 10 iunie 2014, după cum urmează: 2.1.1. să asigure utilizarea la destinație a investiției pentru care se acordă sprijin financiar; 2.1.2. să întrețină obiectul investiției prevăzute la pct.1.1., în conformitate cu cele mai bune practici în domeniul vizat, în vederea asigurării protecției mediului, siguranței alimentelor, sănătății animalelor și plantelor; 2.1.3. să nu admită înstrăinarea sub nicio formă a investiției pentru care se acordă sprijin financiar, pe un termen de 3 ani din momentul semnării contractului; 2.1.6. să respecte pe toată durata contractului condițiile de eligibilitate și criteriile de evaluare care au stat la baza autorizării cererii de acordare a sprijinului financiar. În cazul modificării legislației în vigoare ce ține de condițiile de eligibilitate și criteriile de evaluare menționate-să le respecte și să nu conteste necesitatea conformării acestora; 2.1.7. să informeze autoritatea contractantă fără întârziere, într-un termen de cel mult 10 zile despre orice circumstanță ce poate împiedica executarea corespunzătoare a contractului; 2.1.8. să notifice autoritatea contractantă la apariția oricărei modificări survenite în realizarea adecvată a investiției supuse subvenționării (Vol.I, f.d.14).

Conform pct. 4.4. din contract, în cazul în care, pe parcursul perioadei de valabilitate a contractului, se constată că investiția pentru care s-a acordat sprijinul financiar nerambursabil a fost înstrăinată (prin orice tip de act juridic care produce efectul înstrăinării), în cazurile constatării stabilite în cadrul inspecțiilor/controlor a prezentării documentelor neveridice/false în vederea accesării sprijinului financiar, în cazul casării, defrișării intenționate a plantațiilor multianuale în perioadele de timp stabilite precum și în cazul în care beneficiarul intră în procedura insolvenței, declarate în modul prevăzut de lege, beneficiarul este obligat să restituie subvenția recepționată (Vol.I, f.d.15).

Din textul pct. 7.2, 7.3 din contract se profilează că partea pentru care devine imposibilă executarea obligațiilor prevăzute de prezentul contract, se obligă să înștiințeze în formă scrisă partea opusă în termen de 10 zile, despre apariția circumstanțelor care împiedică executarea obligațiilor precum și dispariția acestora. Dovezile corespunzătoare despre prezența acestor circumstanțe și durata lor vor fi confirmate prin actele eliberate de către organele competente (Vol.I, f.d.16).

În această ordine de idei, Colegiul punctează că pârâtul era responsabil de respectarea conformă a criteriilor de eligibilitate, precum și de îndeplinirea tuturor obligațiilor ce rezultă din prevederile contractului de acordare a sprijinului financiar.

Or, îndeplinirea criteriilor de eligibilitate au dus la acordarea pârâtului a sprijinului financiar în baza contractului nr. 536 din 10 iunie 2014 și astfel semnând contractul, pârâtul și-a asumat obligația respectării corespunzătoare a condițiilor contractuale.

Subsecvent Colegiul accentuează că prin fișa de control nr. 45 din 20 martie 2017 privind efectuarea inspecțiilor post-achitare a beneficiarilor de subvenții în anii 2014, întocmită de Agenția Intervenție și Plăți pentru Agricultură, Secția teritorială Orhei, drept urmare a verificării dacă investiția a fost utilizată conform destinației de către ÎM „Standard-Vin Plus” SRL, codul dosarului 3-P/1404OR536, beneficiarul subvenției în sumă de 550000 de lei, pentru 11 ha de coacăză neagră „Titania”, situată în rl Orhei, sat. Jora de Jos, s-a constatat că plantația fost defrișată (Vol.I, f.d.7).

Totodată, această circumstanță a fost constatată de către comisia în componența: Valerian Corobca, șef interimar Oficiul Teritorial Orhei; Lilian Cimbir,

specialist superior, Iulian Odobescu, specialist superior, conform procesului-verbal nr. 2 de post-achitare la ÎM „Standard-Vin Plus” SRL din 20 martie 2017, din care rezultă că s-a inspectat plantația de coacăză neagră „Titania” cu suprafața de 11,0 ha, plantată de ÎM „Standard-Vin Plus” SRL în comuna Jora de Jos, rl Orhei, plantație subvenționată în anul 2014 și s-a stabilit că este defrișată (Vol.I, f.d.8).

Or, controlul post-achitare a fost efectuat în temeiul ordinului reclamantului nr. 12 din 03 februarie 2017 cu privire la efectuarea inspecțiilor post-achitare, fapt expres menționat de reclamant în cererea de chemare în judecată.

Anumite obiecții în privința ordinului pârâtul nu a înaintat, mai mult nici nu l-a contestat, de altfel, nici nu s-a pus problema prezentării acestuia în cadrul ședinței de judecată la examinarea cauzei în prima instanță.

Însă concomitent cu ordinul nr. 12 din 03 februarie 2017 cu privire la efectuarea inspecțiilor post-achitare, de către Agenția Intervenție și Plăți pentru Agricultură a fost prezentat împreună cu apelul și ordinul nr.03 p din 05 ianuarie 2016 „Cu privire la asigurarea interimatului funcției publice”, conform căruia Valerian Corobca, specialist principal Secția Teritorială Chișinău, a fost desemnat pentru a asigura interimatul funcției publice de conducere de Șef de Secție Teritorială Orhei, pentru o perioadă de 5 luni, începând cu 05 ianuarie 2017 (Vol.I, f.d.170).

Cu referire la ipoteza instanței de apel precum că acest ordin a fost prezentat și anexat la dosar cu încălcarea dispozițiilor Codului de Procedură Civilă, care interzic prezentarea de către părți a unor probe suplimentare la judecarea cauzei în ordine de apel, precum și că acest înscris era posibil de a fi prezentat la judecarea cauzei în prima instanță, Colegiul menționează, având în vedere și argumentele recurentului expuse în acest sens, că acest înscris a fost prezentat întru combaterea argumentului primei instanțe precum că din fișa de control nu ar fi clar cine a semnat-o, funcția semnatarului, precum și împuternicirile de a efectua inspecția.

Or, în conformitate cu art. 365 alin. (1) lit.e) Cod de procedură civilă, în cererea de apel se indică probele invocate în susținerea apelului. Respectiv prezentarea ordinului în privința lui Valerian Corobca justifică împuternicirile acestuia în efectuarea inspecției. De altfel, la etapa judecării litigiului în prima instanță nu au fost înaintate anumite obiecții în privința semnatarului fișei de control.

Colegiul precizează că textul pct. 137 subpct. (2) al Regulamentului denotă că responsabil de calitatea efectuării inspecțiilor pe teren sunt reprezentanții secțiilor/serviciilor teritoriale și ai Direcției inspecții și control pe teren, membri ai grupului de inspecții instituite în modul stabilit, la etapa efectuării inspecțiilor suplimentare și postachitare.

În atare circumstanțe, Colegiul conchide că instanța de apel eronat a calificat acest ordin ca fiind o probă suplimentară care putea fi prezentată la judecarea cauzei în prima instanță, în condițiile în care reclamantul prin anexarea ordinului doar a confirmat împuternicirile lui Valerian Corobca întru efectuarea inspecției și respectiv semnarea fișei, mai mult că la judecarea cauzei în prima instanță, obiecții la acest capitol nu au fost înaintate.

Or, din fișa de control este evident că funcționarul semnatar este Valerian Corobca (Vol.I, f.d.7), ale cărui atribuții/împuterniciri au fost puse la îndoială de către prima instanță, referindu-se la respectarea conținutului fișei de control în raport cu prevederile Regulamentului, poziție menținută și de instanța de apel.

Totodată, instanța de apel a precizat că acest ordin nicidecum nu confirmă că fișa de control nr. 45 din 20 martie 2017 ar fi fost întocmită cu respectarea prevederilor legale, însă instanța de apel a ignorat că acest ordin a fost prezentat în confirmarea împuternicirilor lui Valerian Corobca, funcționarul reclamantului, care a semnat fișa de control, însă nu a fost prezentat pentru a justifica nemijlocit conținutul fișei de control.

De altfel, instanțele ierarhic inferioare prin prisma pct. 139 din Regulament, au indicat că un act de inspecție va cuprinde mențiuni privind: 1) componența grupului de lucru pentru efectuarea inspecției și a controlului pe teren; 2) măsura accesată și descrierea succintă a proiectului, cu indicarea sumei solicitate; 3) obiectul inspecției și programul derulării acesteia; 4) corespunderea obiectivului și domeniului de acțiune; 5) actele și bunurile verificate conform fișei de verificare; 6) rezultatele verificărilor și concluzia grupului de inspecții.

Însă instanțele ierarhic inferioare au omis că pct. 139 indică expres la întocmirea unui act de inspecție, de modelul aprobat prin ordinul ministrului agriculturii și industriei alimentare.

În acest sens, pornind de la postulatul că Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură a fost creată în baza Hotărârii Guvernului RM nr. 60 din 04 februarie 2010, în vigoare la data emiterii ordinului, ca organ administrativ, subordonat Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, responsabil de gestionarea resurselor financiare destinate pentru susținerea producătorilor agricoli, monitorizarea repartizării acestora și evaluarea cantitativă și calitativă a impactului generat de măsurile de susținere a agricultorilor de către stat, prin ordinul nr. 12 din 03 februarie 2017 al reclamantului, de rând cu faptul că a fost aprobată lista beneficiarilor de subvenții care urmează să fie inspecțiați de către subdiviziunile teritoriale ale Agenției conform anexei 2 (Vol.I, f.d.157-167), a fost aprobată și fișa de control-model privind efectuarea inspecțiilor post-achitare, conform anexei nr.1 (Vol.I, f.d.168-169). Astfel, anume acest model de fișa de control privind efectuarea inspecțiilor post-achitare a beneficiarilor de subvenții anii 2014, a fost și completat în rezultatul inspecției post-achitare efectuată la plantația de coacăză din rl Orhei, sat. Jora de Jos, ce aparține ÎM „Standard-Vin Plus” SRL (Vol.I, f.d.7).

În ceea ce privește ipoteza primei instanțe, menținută de instanța de apel, precum că fișa de control nu ar corespunde rigorilor actului normativ, Colegiul menționează că circumstanțele detaliate anterior denotă că fișa de control corespunde modelului aprobat de Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, ca fiind organ subordonat Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare. De altfel, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare este în drept de a delega unele împuterniciri autorităților administrative din subordine dacă acest fapt nu contravine legislației. Mai mult, pozițiile expuse în fișa de control, în esență, coincid cu cele expuse în Regulament.

Totodată, instanțele ierarhic inferioare constatând lipsa probelor ce ar confirma înștiințarea pârâtului despre actul de control, precum și expedierea fișei de control către pârât, nu au supus aprecierii faptul că din textul fișei de control se deduce că reprezentantul legal al ÎM „Standard-Vin Plus” SRL a refuzat de a semna fișa. Or, acest aspect, la fel, poate fi reținut în sensul justificării împrejurării precum că pârâtul a cunoscut despre fișa de control.

În acest sens, Colegiul apreciază ca fiind relevante și argumentele recurentului precum că în somația nr. 104/07 din 29 iunie 2017, expediată în adresa pârâtului cu aviz recomandat, în alineatul 4 a fost expus conținutul fișei de control. Deși, somația denotă anexarea copiei fișei de control, recepționată de pârât la 11 iulie 2017, ultimul a susținut că nu a primit și fișa de control, conținutul căreia a fost expus și în somație, însă această împrejurare denotă că pârâtul a cunoscut, în esență, rezultatele inspecției post-achitare.

La caz, nu se neagă obligația reclamantului de a aduce la cunoștință pârâtului actele întocmite în rezultatul inspecției post-achitare, dar circumstanțele reliefate anterior denotă că reclamantul a întreprins măsurile necesare în acest sens.

De altfel, prin somația expediată, Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură a pretins de la ÎM „Standard-Vin Plus” SRL restituirea subvenției în sumă de 550000, 00 de lei drept urmare a încălcării condițiilor contractuale și a prevederilor Regulamentului, constatate în rezultatul inspecției post-achitare când a fost întocmită și fișa de control.

Or, în contextul pct. 4.4. din contract, desfășurat anterior, în cazul casării, defrișării intenționate a plantațiilor multianuale în perioadele de timp stabilite, beneficiarul este obligat să restituie subvenția recepționată.

Totodată, cu referire la poziția instanței de apel privind respectarea termenului de exploatare a plantației, de la data semnării contractului de acordare a sprijinului financiar reglementat de pct. 37 al Regulamentului, Colegiul reliefă că, la caz instanța de apel a calculat acest termen de 1/3 care a fost echivalat cu 2 ani și patru luni, pornind de la faptul că plantația de coacăză a fost înființată în decembrie 2013 și nu urma a fi defrișată până în aprilie 2016 și ar fi fost defrișată în anul 2017 și astfel în opinia instanței de apel ÎM „Standard-Vin Plus” SRL nu ar fi încălcat prevederile legale.

Însă, instanța de apel a ignorat că pct. 37 din Regulament indică la faptul că beneficiarul nu este în drept caseze sau să defrișeze plantațiile înainte de expirarea a cel puțin 1/3 din termenul de exploatare a plantației, de la data semnării contractului de acordare a sprijinului financiar și nu de la data înființării plantației. Respectiv acest termen de respectare a condițiilor de eligibilitate urma a fi calculat de la data semnării contractului, argument invocat și de recurent.

Conform Anexei nr.1 la Regulamentul cu privire la modul de evidență a grupurilor de vîrstă și a intrării pe rod a plantațiilor perene, aprobate prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova privind modul de înregistrare la venituri, punere pe rod, casare și defrișare a plantațiilor perene, nr. 705 din 20 octombrie 1995, termenele intrării depline pe rod a plantațiilor perene (anul de vegetație), coacăzul intră deplin pe rod în anul 3 de vegetație.

Conform Anexei nr.1 la Catalogul mijloacelor fixe și activelor nemateriale la Hotărârea cu privire la aprobarea Catalogului mijloacelor fixe și activelor nemateriale nr. 338 din 21 martie 2003, la poziția 18 000006001, durata de funcționare utilă a coacăzului ca plantație perenă este de 7 ani. Or, durata de funcționare utilă nu este altceva decât durata de utilizare, în ani, a activului respectiv, în decursul căreia în rezultatul exploatării activului se obține avantaj economic.

Pornind de la aceste prevederi legale, având în vedere și poziția Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului al Republicii Moldova în acest sens (Vol.I, f.d.114), Colegiul notează că durata totală de exploatare a unei plantații de

coacăză este de 9 ani, inclusiv doi ani până la intrarea deplină pe rod, întrucât acesta în anul 3 se fructifică și 7 ani durată de funcționare utilă a plantației.

În atare situație, Colegiul conchide că pârâțul a încălcat acest termen legal de exploatare sus-menționat, iar încălcarea acestuia putea fi justificată doar în prezența unei forțe majore, ceea ce la caz, la fel, nu a fost confirmată.

În conformitate cu art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

În susținerea ipotezei date, este de remarcat că ÎM „Standard-Vin Plus” SRL, prin răspunsul nr. 46 din 03 august 2017 la somația din 29 iunie 2017, a comunicat că nu corespunde realității precum că investiția nu a fost utilizată conform destinației, plantația de coacăză a fost plantată în anul 2013 și a fost exploatată până în aprilie 2017, când s-a decis casarea și defrișarea acesteia, întrucât exploatarea în continuare a plantației era imposibilă din cauza uscării acesteia în totalitate, fiind în prezența unei forțe majore (Vol.I, f.d.36-37).

În dezvoltarea acestei opinii ce vizează defrișarea plantației de coacăză precum că ar fi fost uscată în totalitate, Colegiul notează că prin decizia nr. 03/03 din 21 aprilie 2017 a Consiliului comunal Jora de Mijloc, rl Orhei, „Cu privire la casarea și defrișarea plantației de coacăză”, s-a decis de a se lua act de cererea conducătorului ÎM „Standard-Vin Plus” SRL, Iurie Didenco, cu privire la casarea și defrișarea plantației de coacăză și s-a aprobat spre casare și defrișare plantația de coacăză cu suprafața de 11.0000 ha cu numerele cadastrale 6443301255-324 (Vol.I, f.d.41).

La baza acestei decizii a stat și actul de casare a plantațiilor perene din 18 aprilie 2017 întocmit de comisia formată din doi reprezentanți ai ÎM „Standard-Vin Plus” SRL, a primarului comunei, a unui inginer cadastral și a unui consilier local, conform căruia au concluzionat „...în urma consecințelor: secetei din vara anului 2014-2015, înghețurilor din iarna 2016-2017 au fost distruse în proporție de 60% la sută plantațiile perene de coacăză cu suprafața de 11.00 ha. Am inspectat plantația perenă de coacăză ce urmează să fie casată și trecută în teren arabil” (Vol.I, f.d.44-45).

Totodată, instanța de apel a relevat că defrișarea plantației perene de coacăză s-a datorat unei forțe majore și anume că plantația ar fi fost distrusă în proporție de aproximativ 70% , reținând în acest sens și constatările conform actelor de inspecție și control în teren post-achitare datate cu 16 iulie 2014 și 11 august 2014 ale Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (Vol.I, f.d.42-43). Or, conform primului act s-a constatat „...plantația de coacăză neagră înființată în luna decembrie 2013 s-a uscat în proporție de 40% din cauza condițiilor climaterice nefavorabile din lunile iulie-august și din cauza reabilitării sistemului de irigare din localitate”. Conform actului din 11 august 2014, s-a indicat că „...plantația de coacăză neagră înființată în luna decembrie 2013 s-a uscat în proporție de încă 30% din cauza condițiilor climaterice nefavorabile din lunile iulie-august și din cauza nefuncționării și reabilitării sistemului de irigare din localitate, proporția de uscure totală la moment constituie aproximativ 70%”.

Însă, totodată, conform actului din 11 august 2014, Comisia a recomandat repararea gurilor din plantație până la finele lunii aprilie 2015, cu inspecția ulterioară după replantare în scopul respectării prevederilor Regulamentului privind

modul de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli pentru anul 2014” (Vol.I, f.d.43 verso).

În această ordine de idei, Colegiul reține și criticile recurentului aduse în acest sens, or, instanța de apel s-a limitat la constatarea precum că defrișarea s-ar datora forței majore manifestată prin uscarea plantației ce rezultă și din actele Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură amintite anterior, însă instanța de apel a ignorat faptul că uscarea plantației nu s-ar datora doar condițiilor climatice conform ipotezei expuse, dar și nefuncționării și reabilitării sistemului de irigare din localitate.

Aici Colegiul învederează că prin „forță majoră”, în sensul pct. 4 al Regulamentului Camerei de Comerț și Industrie nr. 16/4 din 21 decembrie 2004 privind eliberarea certificatului ce atestă evenimentul de forță majoră, se înțeleg evenimentele imprevizibile care sunt provocate de fenomene ale naturii: cutremur de pământ, alunecare de teren, incendiu, secetă, vânt puternic, ploaie torențială, inundație, ger, înzapezire etc.

Or, conform pct. 6 din același Regulament, evenimentul poate fi recunoscut ca forță majoră numai în cazul când existența lui a dus în mod obiectiv la imposibilitatea îndeplinirii obligațiilor contractuale sau la îndeplinirea lor neconformă. Evenimentele care duc la nerentabilitatea și dificultatea îndeplinirii obligațiilor nu se atestă ca forță majoră.

În acest sens, Colegiul menționează că nefuncționarea și reabilitarea sistemului de irigare din localitate nu poate fi reținută de rând cu condițiile climatice ca o circumstanță ce ar justifica survenirea forței majore prin uscarea plantației, în situația în care beneficiarul sprijinului financiar, conform pct. 2.1.2, s-a obligat să întrețină obiectul investiției prevăzute la pct.1.1., în conformitate cu cele mai bune practici în domeniul vizat, în vederea asigurării protecției mediului, siguranței alimentelor, sănătății animalelor și plantelor.

Prin prisma argumentului recurentului referitor la neprobarea forței majore printr-un certificat eliberat de Camera de Comerț și Industrie și nu prin constatările funcționarilor din cadrul Agenției, reținute de instanța de apel, Colegiul precizează că instanța de apel a constatat forța majoră manifestată prin uscarea plantației cu referire la actele de inspecție și control în teren post-achitare datate cu 16 iulie 2014 și 11 august 2014 ale Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, însă instanța de apel a eludat că legislația în vigoare stabilește expres instituția responsabilă de confirmarea evenimentului de forță majoră și în baza la ce se confirmă.

Conform art. 4 alin. (2) lit. g) al Legii cu privire la Camera de Comerț și Industrie nr. 393 din 13 mai 1999, în vederea realizării sarcinilor menționate la alin.(1) al prezentului articol, Camera stabilește și confirmă evenimentele de forță majoră în relațiile dintre subiecții activității de întreprinzător.

Prin prisma art. 8 pct. 11 al Statutului Camerei de Comerț și Industrie, una din funcțiile Camerei este stabilirea și confirmarea evenimentelor de forță majoră în relațiile dintre subiecții activității de întreprinzător. Certificarea evenimentelor de forță majoră se efectuează în conformitate cu Regulamentul privind eliberarea certificatelor de forță majoră.

Deși, prezentul statut a fost aprobat prin decizia nr. 4/4 a Congresului IV Ordinar al Camerei de Comerț și Industrie a RM din 10 august 2017 și înregistrat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova sub nr. 6170 la 04 septembrie 2017,

această împuternicire este reflectată expres în Regulamentul Camerei de Comerț și Industrie nr. 16/4 din 21 decembrie 2004 privind eliberarea certificatului ce atestă evenimentul de forță majoră. Or, anume prezentul regulament determină modul de constatare a evenimentului de forță majoră și de eliberare a certificatului ce atestă un astfel de eveniment pe teritoriul Republicii Moldova care a care a împiedicat îndeplinirea obligațiilor contractuale. Astfel, conform pct. 7 din Regulament, certificatul care atestă evenimentul de forță majoră se eliberează la cererea agentului economic parte în contract.

Pornind de la aceste reglementări, Colegiul atestă lipsa unui certificat ce ar confirma forța majoră la caz, deși, actele de inspecție reținute de instanța de apel, indică la uscarea plantației ca urmare a condițiilor climaterice, însă nu Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură este entitatea investită cu constatarea evenimentelor de forță majoră. Or, pârâtul nu a prezentat nici un act eliberat de către organele competente care să dovedească prezența forței majore la plantația subvenționată, precum și nici nu a înștiințat Autoritatea contractantă despre imposibilitatea executării obligațiilor, conform condițiilor contractului.

Subsidiar Colegiul iterează că Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, conform actului inspecției post-achitare din 11 august 2014 a recomandat ÎM „Standard-Vin Plus” SRL repararea golurilor din plantație până la finele lunii aprilie 2015.

În altă ordine de idei, Colegiul relevă că în rezultatul examinării plantațiilor de coacăză, înființate în perioada 2013-2015, întru executarea ordinului nr.130 din 25 iunie 2015 al Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare al Republicii Moldova „Cu privire la instituirea unui grup de lucru”, dintre care și plantația ÎM „Standard-Vin Plus” SRL, conform Anexei 1 la nota informativă s-a constatat că plantația de 11, ha este amplasat pe teren propriu, la adresa de activitate a întreprinderii. Materialul săditor utilizat la plantare constituie butași de coacăz neîn rădăcinați (material de înmulțire și nicidecum material săditor), ceea ce nu corespunde SM 209:2006 și nici politiciii Ministerului de stimulare a înființare plantațiilor pomicole cu valoare adăugată (Vol.I, f.d.92-96).

Or, conform aceleași note s-a făcut referire la plantațiile înființate cu material săditor neîn rădăcinat procurat de la producătorii dintre care și GȚ „Gojan Valentin”, Briceni, de la care a procurat materialul și ÎM „Standard-Vin Plus” SRL (Vol.I, f.d.54-55). Iar conform pct. 26 subpct. 3) din Regulament, în cadrul Măsurii 3, unul din obiectivele specifice era utilizarea la plantare a materialului săditor de categorii biologice și fitosanitare superioare.

În corolar, Colegiul conchide asupra temeiniciei pretenției reclamantului cu privire la rambursarea subvenției de către ÎM „Standard-Vin Plus” SRL în sumă de 550000,00 de lei.

De altfel, pct. 131 al Regulamentului stipulează că nerespectarea condițiilor contractuale din partea beneficiarului atrage după sine responsabilitatea acestuia de rambursare integrală a sumei subvenției, inclusiv a penalităților și dobânzilor de întârziere, includerea în Lista de interdicție a producătorilor agricoli, precum și/sau alte sancțiuni prevăzute de actele legislative și normative în vigoare, cu excepția cazurilor de neexecutare a prevederilor contractului pe motivul intervenției unei forțe majore.

Conform art. 572 alin. (2) Cod civil, în redacția în vigoare la perioada de referință, obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

Conform art. 602 alin. (1) Cod civil, în redacția în vigoare la perioada de referință, în cazul în care nu execută obligația, debitorul este ținut să-l despăgubească pe creditor pentru prejudiciul cauzat astfel dacă nu dovedește că neexecutarea obligației nu-i este imputabilă.

Astfel, din pct. 4.5 al contractului de acordare a sprijinului financiar nr. 536 din 10 iunie 2014 rezultă că în cazul comiterii încălcărilor specificate la pct.4.4. al contractului, beneficiarului i se va calcula dobânzi de întârziere, în conformitate cu prevederile art. 585 și 619 Cod civil, precum și penalități în mărime de 0,01 % din valoarea sprijinului financiar acordat, pentru fiecare zi, calculată din data comiterii încălcării, conform prevederilor prezentului contract.

Conform art. 585 Cod civil, în cazul în care, conform legii sau contractului, obligația este purtătoare de dobândă, se plătește o dobândă egală cu rata de refinanțare a Băncii Naționale a Moldovei dacă legea sau contractul nu prevede o altă rată.

Art. 619 alin. (1), (2) Cod civil statuează că obligațiilor pecuniare li se aplică dobânzi pe perioada întârzierii. Dobânda de întârziere reprezintă 5% peste rata dobânzii prevăzută la art.585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Este admisă proba unui prejudiciu mai redus. În cazul actelor juridice la care nu participă consumatorul, dobânda este de 9% peste rata dobânzii prevăzută la art.585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Nu este admisă proba unui prejudiciu mai redus.

Adițional Colegiul notează că dreptul reclamantului de a pretinde dobânzi de întârziere și penalități este stipulat în pct. 2.4.5. al contractului de acordare a sprijinului financiar, conform căruia în cazul neexecutării sau executării necorespunzătoare a obligațiilor conform clauzelor contractului, este în drept să solicite restituirea integrală a sprijinului financiar acordat, împreună cu dobânzile de întârziere prevăzute de art. 585 și art. 619 Cod civil, precum și penalități de întârziere.

În contextul normelor de drept citate corelate cu pct. 4.5 din contract, Colegiul conchide asupra temeiniciei parțiale a pretenției de încasare a dobânzii de întârziere.

În acest sens, Colegiul precizează că reclamantul prin cererea de chemare în judecată a pretins dobânda de întârziere în sumă de 41965, 75 de lei (Vol.I, f.d.2), prin cererea concretizată a solicitat încasarea dobânzii de întârziere în sumă de 84029, 45 de lei pentru perioada 29 iunie 2017, data înaintării somației -13 iunie 2018, data depunerii cererii de concretizare (Vol.I,f.d.87-91), solicitare menținută și în apelul declarat împotriva hotărârii primei instanțe (Vol.I, f.d.132,146-155).

Prin recursul declarat, recurentul/reclamantul a solicitat încasarea dobânzii de întârziere în sumă de 162039,04 lei pentru perioada 29 iunie 2017-13 mai 2019, data înregistrării recursului (Vol.II, f.d.1-12).

Conform art. 617 alin. (1) Cod civil, dacă nu execută obligația în urma somației primite după scadență din partea creditorului, debitorul se consideră în întârziere ca urmare a somației.

Colegiul reiterează că prin somația nr. 104/07 din 29 iunie 2017, expediată în adresa pârâtului cu aviz recomandat, recepționată de pârât la data 11 iulie 2017, s-a solicitat nu doar restituirea integrală a subvenției acordate, dar și dobânda de

întârziere și penalitatea calculate conform prevederilor legale și contractuale, în termen de 10 zile de la recepționarea somației/notificării.

Astfel, pornind de la premisa că pârâtul a recepționat notificarea la 11 iulie 2017, dobânda de întârziere urmează a fi calculată începând cu 22 iulie 2017, data expirării termenului de 10 zile acordat, însă nicidecum cu data de 29 iunie 2017, data înaintării somației, cum a pretins reclamantul. Totodată, această urmează a fi încasată pentru perioada 22 iulie 2017-13 iunie 2018, data depunerii cererii concretizate, în limita pretențiilor din acțiune. Or, art. 240 alin. (3) Cod de procedură civilă statuează că instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant. Alte cerințe concretizate în acest sens până la data pronunțării hotărârii primei instanțe nu au fost înaintate.

În ceea ce vizează perioada după pronunțarea hotărârii primei instanțe din 24 octombrie 2018 și până la adoptarea deciziei instanței de apel din 05 martie 2019, Colegiul indică la lipsa unor cerințe de încasare a dobânzii de întârziere pentru perioada respectivă înaintate la judecarea cauzei în apel, deși, în temeiul art. 372 alin.(3) Cod de procedură civilă în apel se pot cere dobânzi, rate, venituri ajunse la termen și orice alte despăgubiri apărute după emiterea hotărârii în primă instanță, se poate solicita o compensație legală.

Cu referire la perioada după adoptarea deciziei instanței de apel din 05 martie 2019 și declararea recursului la 13 mai 2019, Colegiul menționează că în recurs nu pot fi formulate cerințe de încasare a dobânzii de întârziere. Or, în conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Respectiv dobânda de întârziere pentru perioada 22 iulie 2017-13 iunie 2018, care și urmează a fi încasată de la ÎM „Standard-Vin Plus” SRL în beneficiul Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, constituie suma de 78137, 67 de lei.

De asemenea, urmează a fi admisă și cerința reclamantului cu privire la încasarea penalității în sumă de 9900 de lei în sensul formulat, ceea ce constituie suma penalității pentru 180 de zile.

Conform art. 624 alin.(1) Cod civil, clauza penală (penalitatea) este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun.

Astfel, în pct. 4.5 al contractului de acordare a sprijinului financiar nr. 536 din 10 iunie 2014 se distinge că în cazul comiterii încălcărilor specificate la pct.4.4. al contractului, beneficiarului i se va calcula penalități în mărime de 0,01 % din valoarea sprijinului financiar acordat, pentru fiecare zi, din data încălcării.

În conformitate cu art. 82 Cod de procedură civilă, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat și din cheltuielile de judecare a cauzei.

Art. 94 alin. (1) Cod de procedură civilă prevede că instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

În conformitate cu alineatele 3 și 4 al aceluiași articol, prevederile alin.(1) și (2) se aplică și la repartizarea între părți a cheltuielilor de judecată în instanță de apel, în instanță de recurs și în cadrul revizuirii. Dacă, fără a trimite cauza spre rejudecare, modifică hotărârea atacată sau pronunță o nouă hotărâre, instanța ierarhic superioară poate schimba corespunzător repartizarea cheltuielilor de judecată.

Totodată, în conformitate cu art. 85 alin. (1) lit.i) Cod de procedură civilă, de taxă de stat pentru judecarea cauzelor civile se scutesc autoritățile publice centrale, organele centrale de specialitate ale administrației publice, Curtea de Conturi și organele subordonate lor, finanțate de la bugetul de stat, precum și autoritățile administrației publice locale – la înaintarea acțiunilor și la contestarea hotărârilor instanțelor judecătorești, inclusiv în cauzele examinate în procedură de contencios administrativ, indiferent de calitatea lor procesuală.

În conformitate cu art. 98 alin. (1) Cod de procedură civilă, cheltuielile aferente judecării cauzei, suportate de instanța judecătorească, precum și taxa de stat, de a căror plată reclamantul a fost scutit, se încasează la buget de la pârât proporțional părții admise din acțiune dacă pârâtul nu este scutit de plata cheltuielilor de judecată.

Alineatul 4 stipulează că prin hotărâre judecătorească, decizie a instanței de apel sau decizie a instanței de recurs se dispune în mod obligatoriu încasarea cheltuielilor suportate de instanța de judecată de la partea care a pierdut procesul.

În atare circumstanțe, având în vedere că reclamantul la depunerea cererii de chemare în judecată a fost scutit de la plata taxei de stat, în temeiul art. 98 alin. (1) Cod de procedură civilă taxa de stat urmează a fi încasată de la pârât proporțional părții admise din acțiune. Astfel, Colegiul va dispune încasarea de la ÎM „Standard-Vin Plus” SRL în beneficiul statului a taxei de stat în sumă totală de 19141, 13 lei.

Cu referire la argumentul recurentului privind încălcarea principiului independenței, imparțialității și obiectivității judecătorului și anume similitudinea raționamentelor expuse de judecătorul primei instanțe în hotărârea sa în raport cu altă hotărâre a aceeași instanțe, emisă de alt judecător, Colegiul conchide că aceste aserțiuni nu pot fi reținute în sensul justificării parțialității și neobiectivității judecătorului, în situația în care clauzele contractuale de sprijin financiar sunt, în esență, identice și vizează acordarea subvențiilor. Respectiv, în situația în care se urmărește uniformizarea practicii, nu este exclusă similitudinea unor ipoteze.

Alte argumente invocate de recurent nu pot fi reținute, deoarece alegațiile esențiale soluționării corecte ale litigiului au fost apreciate în raport cu normele de drept aplicabile litigiului dedus judecării corelate cu circumstanțele cauzei și suportul probatoriu prezentat în acest sens.

Din considerentele expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură și va casa integral decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere parțială a cererii de chemare în judecată.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. b), alin.(3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură.

Se casează integral decizia din 05 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 24 octombrie 2018 a Judecătoriei Orhei, sediul Central, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură împotriva Întreprinderii Mixte „Standard-Vin Plus” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la rambursarea subvenției acordate, încasarea dobânzii de întârziere, a penalității și a cheltuielilor de judecată și se pronunță o nouă hotărâre prin care:

Se admite parțial cererea de chemare în judecată depusă de Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură împotriva Întreprinderii Mixte „Standard-Vin Plus” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la rambursarea subvenției acordate, încasarea dobânzii de întârziere, a penalității și a cheltuielilor de judecată;

Se încasează de la Întreprinderea Mixtă „Standard-Vin Plus” Societate cu Răspundere Limitată în beneficiul Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură subvenția acordată în sumă de 550000,00 de lei (cinci sute cincizeci mii de lei) de lei, dobânda de întârziere pentru perioada 22 iulie 2017-13 iunie 2018 în sumă de 78137, 67 lei (șaptezeci și opt mii una sută treizeci și șapte de lei, șizeci și șapte bani), penalitatea în sumă de 9900 de lei (nouă mii nouă sute de lei), în total suma de 638037, 67 de lei (șase sute treizeci și opt mii treizeci și șapte de lei, șizeci și șapte bani);

În rest cerințele Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură se resping.

Se încasează de la Întreprinderea Mixtă „Standard-Vin Plus” Societate cu Răspundere Limitată în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 19141, 13 lei (nouăsprezece mii una sută patruzeci și unu lei, treisprezece bani).

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Svetlana Filincova

Galina Stratulat

Victor Burduh